
Výzkumný tým FHS se zabývá fenoménem zahrádkářských kolonií

Výzkumný tým FHS se zabývá fenoménem zahrádkářských kolonií

6. 12. 2011; autor: Helena Stinglová; rubrika: Projekty a týmy UK

Jsou zahrádkářské kolonie přežitkem minulosti, nebo znamenají důležitou součást i dnešní městské společnosti? Z jakého důvodu lidé do osad jezdí? Budou ve městech zahrádky existovat také v budoucnu? Na tyto otázky hledá odpovědi výzkumný tým vedený Mgr. et Mgr. Arnoštem Novákem z katedry sociální a kulturní ekologie Fakulty humanitních studií UK.

„Inspirací pro náš projekt byl článek sociologa Jana Kellera, který se jmenuje Chvála zahrádkářům, kde píše, že zahrádkářské kolonie ve velkých městech mohou představovat určitou alternativu vůči negativním aspektům moderního rozvoje globalizované kapitalistické společnosti. Začali jsme se proto zajímat, jaké je postavení zahrádkářů ve městě,“ vysvětlil Arnošt Novák.

Na projektu „Zahrádkářské kolonie – stíny budoucnosti nebo záblesky minulosti“ se vedle Nováka podílí i Mgr. Martin Veselý, Mgr. Petr Gibas a čtyři diplomantky fakulty. Výsledky výzkumu studentky představí ve svých diplomových pracích. Tým navíc připravuje monografii, která by měla vyjít v příštím roce.

Společně se studentkami vytipovali čtyři zahrádkářské kolonie v Praze a v jejím okolí. „Na jaře tam studentky začaly provádět sociologický výzkum. Na základě kvalitativního výzkumu, rozhovorů a zúčastněného pozorování zkoumaly tři základní pilíře – sociální, enviromentální a ekonomický,“ řekl Mgr. Novák.

Studentky se zajímaly o to, jak lidé v osadách žijí, jaké mají vzájemné vztahy, proč do osad jezdí a co tam dělají. Zkoumaly také to, jestli se v nich lidé chovají ekologicky, za jakým účelem pěstují zeleninu, ovoce či květiny a zda to dělají kvůli finanční úspoře.

Studentky si vybraly pražské kolonie Cibulka, Jenerálka, Libeňský ostrov a osadu Holosmetky, která leží v oblasti Praha-východ. Podle studentek má každá z kolonií svá specifika.

Karneval na Libeňském ostrově.

Libeňskému ostrovu zasadila velkou ránu ničivá povodeň z roku 2002. Po ní chtěl magistrát z místa zahrádkáře vystřadit. Ti se však nedali, založili občanské sdružení a za svou záchranu i demonstrovali. Osadu se jim podařilo udržet. Soudržnost je pro tuto kolonii typická, místní pořádají v průběhu celého roku i různé společenské akce. „Mají tam i klubovnu, slaví dětské dny, čarodějnice. V září otevírají své brány veřejnosti a dělají karneval, to není pro zahrádkářské kolonie moc typické,“ říká Bc. Veronika Tvardková, která na Libeňském ostrově výzkum prováděla.

Kolonie na Libeňském ostrově po ničivé povodni v roce 2002.

Zahrádkářské kolonie podle studentek nejsou přežitkem minulosti, naopak se stále proměňují a přicházejí do nich nové generace. „Před několika lety došlo k určitému generačnímu zlomu a průměrný věk zahrádkářů se začal snižovat,“ podotkla Bc. Eliška Rolfová, která prováděla výzkum na Jenerálce. Studentka se zabývala také fenoménem zahrádkářských kolonií v mezinárodním kontextu. Podle ní je existence takových osad běžná po celé Evropě. „Třeba v centru Paříže čekají lidé na takovou zahrádku i deset let,“ upozornila studentka na to, jak velký zájem je o takové plochy v hlavním městě Francie.

Podle Bc. Ireny Valešové, která dělala výzkum na Cibulce a přilehlé osadě Technomat, lidé spojuje to, že na zahrádky jezdí trávit volný čas. „Lidé si tam vlastníma rukama vytváří prostor, kde se mohou cítit příjemně,“ vysvětlila.

Podle Bc. Lucie Matějovské, která jako jediná prováděla výzkum v mimopražské kolonii Holosmetky, si každá generace udržuje zahrádky z jiného důvodu. „Starší generace na zahrádky jezdí hlavně kvůli pěstování ovoce a zeleniny, využívají to pro samozásobování, střední generace zahradníci hlavně kvůli psychickému odpočinku. Nejmladší generace mají místo rajčat na zahrádkách bazény, lehátka a pěkný trávník,“ popsala Matějovská.

Studentky svůj výzkum zapracují do diplomových prací, zjara by potom měla vzniknout monografie, která bude celý fenomén zahrádkářských kolonií postihovat. „Monografie by se měla skládat z úvodní teoretické části, kterou budeme dělat s Arnoštem Novákem a kulturním antropologem Petrem Gibasem. Teoretická část by se měla zamyslet nad tím, co to zahrádkářství je, co k němu lidé motivuje a jaký má význam v prostoru města,“ řekl Mgr. Martin Veselý.

„Druhá, empirická část bude založena na čtyřech případových studiích, které budou pojednávat o konkrétních osadách. V eseích se budou studentky zaměřovat také na dílčí témata – hodnoty, územní plánování, místní rozvoj, právo a mezinárodní kontext,“ popsala Veselý.

Zleva Bc. Lucie Matějovská, Bc. Eliška Rolfová, Bc. Irena Valešová, Bc. Veronika Tvardková a Mgr. Martin Veselý.